

Štoreški ŽELEZAR

Leto XXII. 1982
SEPTEMBER Št. 17

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTORE

Dolga je bila pot do samoupravljanja

Borba delavskega razreda je v tej ali oni obliki vedno vsebovala tudi boj za večje priznanje proizvajalca kot aktivnega dejavnika v proizvodnji. Ta zahteva delavskega razreda pa je bila ustavno uzakonjena kot njegova pravica šele z delavskim samoupravljanjem. S to ustavno pravico delavec dokončno izgublja vlogo podrejenosti v družbi. Znova se združuje s proizvajalnimi sredstvi, ki jih delo ustvarja in tudi uporablja. Proizvajalna sredstva kot kapital mu niso nič več odvzeta. Ne more se vrniti neki vladajoči sloj ali pa razred, ki bi mu določal pogoje dela in življenja. S tem pa, ko proizvajalci sami uporabljajo proizvajalna sredstva, se tudi sami združujejo na nov način. Ne združuje jih niti kapitalist niti državni aparat.

Znano je, da so idejo delavskega samoupravljanja v zgodovini že nešteto obravnavali in jo poskušali uresničiti na različne načine. Tako imenovani utopični socialisti v 18. in 19. stoletju Claude Saint Simon, Charles Fourier in Robert Owen so je obravnavali zamisel samoupravljanja. Prvi praktični poizkus ideje samoupravljanja predstavljajo dogodki Pariške komune, ko so delavci v francoskem glavnem mestu od 18. marca do 28. maja 1871 upravljali tovarne, ko so predhodno vrgli z oblasti buržuazijo, z dekretom revolucionarne oblasti, naj delavci prevzamejo včasno upravo podjetja, ki so jih zapustili njihovi lastniki. Pozneje sta Marx in Engels obdelala izkušnje Pariške komune in na tej podlagi postavila globalna načela nadaljnjega uresničevanja delavske samouprave. Svoj delež k uresnitvi zamisli delavskega samoupravljanja je prispevala tudi Oktobrska revolucija v Sovjetski zvezi in to po organih delavske kontrole. V različnih oblikah se zamisli delavskega samoupravljanja pojavljajo pozneje v posameznih razvitih kapitalističnih državah že po prvi svetovni vojni, tako so v Avstriji leta 1919 sprejeli zakon o tovarniških svetih. Še bolj je ideja o samoupravljanju zaživela po II. svetovni vojni. Seveda pa so oblike soodločanja delavcev v kapitalističnih podjetjih po vsebini in obsegu okrnjene, to je posvetovalnega značaja, dejstvo pa je, da dobivajo vse širši razmah. V političnih programih mednarodnega delavskega gibanja postajajo zahteve delavcev po soodločanju pri upravljanju podjetij bistvena postavka. Organiziran proletariatsi si je idejo samoupravljanja zapisal na svojo borbeno zastavo pod geslom: »Tovarne delavcem!«

Znano je, da je bila naša odločitev za uresničitev tega gesla zgodovinska in da smo se s tem korakom oddvojili od poti, ki jo je zagovarjal in uresničeval Stalin, to je pot krepitve države in birokratskega centralizma. Mi smo se odločili za pravičen razvoj socialistične države na podlagi stališč zgodovinskega materializma, zakaj predaja upravljanja tovarn v roke neposrednim proizvajalcem pomeni začetni korak prenašanja funkcije upravljanja gospodarstva z države na družbo. Uresničevanje samoupravne sistema pa je seveda zapleten postopek, težka odgovornost in dolga pot. Vsega tega pa smo se pri nas zavedali in vztrajali na začrtani poti.

Ta velika prelomnica pričanja s sprejetjem Temeljnega zakona o upravljanju državnih gospodarskih podjetij in višjih gospodarskih združenj po delovnih kolektivih na rednem zasedanju ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije 27. junija 1950. Ta zakon je bil uveljavljen 12. julija 1950. V septembru in oktobru tega leta so v delovnih kolektivih že izvolili delavske svete in upravne odbore.

OB OBLETNICI

Prvi delavski svet v naši železarni je bil izvoljen 6. septembra 1950, za predsednika DS pa tov. Tugomer Voga. Prvo zasedanje delavskega sveta je bilo 13. septembra t. l., ko je bil izvoljen prvi upravni odbor podjetja in za predsednika tov. Franc Spolenak. Predstavnik oblasti, dipl. ing. Kotnik je 17. septembra t. l. izročil na svečani seji ključke podjetja predsedniku DS. 20. septembra 1960 so bili izvoljeni prvi obratni delavski sveti, kar pomeni začetek uvajanja ekonomskih enot. Tako so bile postavljene pred člane delovnega kolektiva izredno zapletene, težavne naloge, znašli smo se v izredno zahtevni šoli življenja in gospodarjenja. Zakaj samoupravljanje ne more biti samo stvar delovnih kolektivov, samoupravljanje proizvajalcev je vse bolj prehajalo na različno gospodarsko dejavnost širših politično-teritorialnih skupnosti, na občine, okraje in npr. po zborih proizvajalcev in drugih organih. Šele sedaj, s tega vidika je bilo dojemljivo, da postajajo proizvajalci ne le vodilni subjekt gospodarjenja v podjetju, ampak celotnega gospodarstva. Proizvajalci so postali odgovorni za celotni razvoj proizvajalnih sil v naši deželi. Tako so se posamezne gospodarske organizacije začele povezovati v enoten gospodarski sistem, proizvajalci in delovni kolektivi pa v družbeno skupnost vseh proizvajalcev. Ker pa gospodarske organizacije ne morejo same rešiti vseh gospodarskih problemov se združujejo po strokovnih vidikih v zbornice, poslovna združenja in v skupnosti gospodarskih organizacij.

Solanje v praksi se je nadaljevalo, proizvajalci so dozorevali v vedno bolj izkušene gospodarje. Delavski svet naše železarne je sprejel 20. septembra 1961 razvojni investicijski program podjetja. Ta je vseboval modernizacijo in mehanizacijo proizvodnje, obenem pa izboljševanje pogojev dela, povečanje proizvodnih zmogljivosti, z uvedbo sodobnih tehnologij, ki omogočajo višjo proizvodnjo in znižanje proizvodnih stroškov, hkrati pa je program zajemal povečanje stopnje specializacije in finalizacije. Razumljivo je, da so to izredno zahtevni načrti in odgovorne naloge, o katerih so razpravljali in odločali organi delavskega samoupravljanja. Ti načrti so zahtevali izkušenega, zavednega samoupravljalca, njegovo izredno prizadevnost, trezno, zrelo razmišljanje, resno poglobljanje v tako zapletene gospodarske, samoupravljalске zadeve in končno – dozorelo zavest o odgovornosti slehernega člana organov samoupravljanja, saj je šlo pri vsem tem za resnično pomembne in življenjsko važne zadeve, za važne odločitve.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Obisk delovne skupine CK ZK Slovenije

V torek, dne 31. 8. 1982, je Železarno Štore obiskala delovna skupina CK ZKS, v kateri so bili: Josip Košuta, Stefan Korošec, Katja Vadnal, Alenka Kocjan, Franci Križan in Sašo Skulj. Obisk delovne skupine spada v vrsto aktivnosti CK ZKS, ki skuša z neposrednim dialogom razgovorov v delovnih organizacijah ter družbeno-političnih skupnosti, predvsem pa s komunisti, ugotoviti dejanske razmere v gospodarstvu in kako komunisti uveljavljajo sprejete sklepe kongresov ZK v praksi. Poleg sekretarjev osnovnih organizacij ZK Železarne Štore so na razgovoru bili tudi člani KPO in nekateri vodje TOZD in DS, DPO Železarne Štore in samoupravnih organov DO. Navzoč je bil tudi tov. Uršič, predsednik KPO SOZD SZ,

vil naše podjetje tako v organizacijskem kot poslovnem pogledu. Predvsem se je v predstavitvi DO opiral na naša prizadevanja pri uresničevanju planskih nalog s posebnim poudarkom na izvozni usmerjenosti, zniževanju stroškov, zaposlovanju ter investicijskih programih. Posebej je ocenil rezultate poslovanja v I. polletju 1982 in nalogam pri saniranju izgub, ki so nastale v TOZD MO in TOZD TT. Seznanil je navzoče o prozadevanjih zmanjševanja uvozne odvisnosti za traktorje in povedal, da se z novimi traktorji tip 502 in 504 ta odvisnost zmanjšuje in bo znašala le še okoli 10 %. Seveda pa s tem problematika sestavnih delov traktorjev še ne bo rešena, saj so težave tudi z domačimi kooperanti.

Delovno predsedstvo od leve: Vadnalova, Košuta, Burnik, Korošec in Ilc.

ter člani občinskih organov konference ZK in izobraževalnih institucij občine Celje.

V uvodnem delu razgovora je tov. Burnik, predsednik KPO ZŠ, predsta-

Ocenil je tudi naša prizadevanja pri uresničevanju dohodkovnih odnosov in nagrajevanju po delu ter o izplačanih osebnih dohodkih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Predstavljamo vam

Stojan Ivan s sprejetimi priznanji

Danes vam predstavljamo STOJAN IVANA iz livarne II, kjer je zaposlen kot delovodja čistilnice, ki se je plasiral na Zvezno tekmovanje kovinarjev kot livar. Zvezno tekmovanje kovinarjev bo od 8. do 11. oktobra 1982 v Titovi Mitrovici. Tovariš Stojan se je na to tekmovanje uvrstil iz republiškega tekmovanja kovinarjev, ki je bilo v Črnomlju, tu je med 19 livarji iz cele Slovenije zasedel odlično drugo mesto.

Na republiško tekmovanje se je uvrstil z zmago na našem internem tekmovanju kovinarjev, ki je veljalo tudi kot občinsko tekmovanje. Povprašali smo ga kako je dosegel takšen uspeh na republiškem tekmovanju. Dejal je, bilo je zelo težko. Izdelati smo morali jedro in formo za ulitek, dimenzije 350 x 250 x 250 mm.

Pri izdelavi tega ulitka mi je največ težav povzročalo jedro, ker na njem dosedaj nisem veliko delal. Poleg tega pa takšno tekmovanje zahteva od livarjev tudi veliko iznajdljivosti in spretnosti saj je delovni prostor kot tudi oblika ulitka, ki ga je potrebno napraviti popolnoma neznan. Moram reči, da je bila potrebna pri izdelavi ulitka in na tekmovanju tudi sreča. Livar je namreč del umetnika, saj je vsak ulitek nekaj posebnega.

Zanimalo nas je, kaj vse se je ocenjevalo na tekmovanju livarja. Povedal nam je, da se ocenjuje hitrost izdelave odlitka poleg tega pa še sama forma, tj. izgled in trdota. Važna pa je izbira ustreznega dovodnega in napajalnega sistema glede odlitka pa se ocenjuje njegov izgled, tj. hrapavost, eventualne zamaknitve, razni vključki, možna mehurjavost itd.

Vprašali smo ga tudi, kaj meni na splošno o tekmovanjih kovinarjev. Odgovoril je: »Takšna tekmovanja so zelo koristna in jih je za pozdraviti. Čeprav lahko rečem, da so zelo naporna ne toliko fizično kot pri tem trpijo živci, saj se zavedaš odgovornosti, da predstavljaš svojo tovarno in ti ni vseeno, kako se boš izkazal. Res je sicer, da sem tekmoval dosedaj že petkrat vendar pa vsako tekmovanje kovinarjev predstavlja velik živčni napor. Za tekmovanje kovinarjev v naši delovni organizaciji bi dejal, da je potrebno, da na njem sodeluje več livarjev, predvsem iz livarne I. Vem, da so v naši delovni organizaciji zelo dobri livarji.«

Glede uvrstitve na Zveznem tekmovanju pa je prišla do izraza njegova skromnost, ko je dejal: »Kako se bom uvrstil na Zveznem tekmovanju, ne morem nič reči, ker predvidevam, da bo na tekmovanju potrebno narediti zelo zahteven odlitek, prav tako pa je tudi vprašanje peskov. Po mojem bo že uspeh, če bom med prvimi desetimi od 16 udeležencev, tj. po dva iz vsake republike in avtonomne pokrajine. Zavedam se svoje odgovornosti na tekmovanju, kjer se ne bom potegoval samo za svoj ugled ampak predvsem ugled Železarne Štore, kot tudi slovenskih železarn.«

Na koncu našega razgovora smo tov. Stojanu Ivanu zaželeli čimboljši uspeh na zveznem tekmovanju kovinarjev z upanjem, da bo res dobro zastopal vse naše livarje kot tudi ostale zaposlene naše železarne.

PO

Iz SOZD Slovenske železarne

V Železarni Jesenice je bila 26. maja programsko-volilna konferenca koordinacijskega odbora sindikata SOZD Slovenske železarne.

Delegati so po pozdravnem govoru dosedanjega predsednika KO tov. Košak Franca, sprejeli Poslovnik o delu volilne konference. Poročilo o dosedanjem delu je podal tov. Košak. V poročilu se je dotaknil vseh dejavnosti v prejšnjem mandatskem obdobju: oskrbe s surovinami, inovacij, varstva pri delu, investicij, izkušenj, ki so si jih pridobili preko celega leta in zapažanjih na posameznih OO sindikata. Vse to in še več, kar je bilo v poročilu navedenega je bila osnova za temeljite razprave, v katerih so sodelovali udeleženci konference.

Po razpravi so razrešili dosedanji KO sindikata in komisije pri KO ter izvolili novo vodstvo.

Delegati so sprejeli program dela oz. usmeritve KO za naslednje mandatno obdobje 1982–1984, ki zajema mnoga področja: pridobivanje dohodka, samoupravno družbeno planiranje, uveljavljanje svobodne menjave dela, osnove in merila

za ugotavljanje prispevka delavcev in rezultatov dela, samoupravno organiziranost združenega dela, inovacijsko in raziskovalno dejavnost, življenjske razmere delavcev, izobraževanje, usposabljanje delavcev za doseganje boljših rezultatov dela, organiziranost sindikatov, kadrovske politike, mednarodno dejavnost ter ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Novo sindikalno vodstvo čaka torej obilo dela in odgovornosti. Da pa bo to uspešno je odvisno od sodelovanja z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami, strokovnimi službami, poslovnimi delavci in samoupravnimi organi, kar je ob zaključku poudaril novizvoljeni predsednik KO SOZD SZ tov. Gozdnikar Mirko.

Predstavljamo vam novo sindikalno vodstvo SOZD SZ:

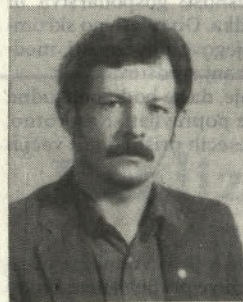
Predsednik koordinacijskega odbora sindikata SOZD je naš sodelavec tov. **Gozdnikar Mirko** iz TODZ Vzdrževanja, njegov namestnik pa je tov. **Režek Stan-ko** iz Plamena Kropa.

Predsedniki posameznih komisij pri KO sindikata SOZD pa so:

- Komisija za šport in rekreacijo, tov. **Oven Janez, Žel. Jesenice**
- Komisija za kulturo, tov. **Judež Ivan, Železarna Štore**
- Komisija za inovacije, tov. **Krošl Dušan, Železarna Štore**
- Komisija za borce, tov. **Šipek Mitja, Železarna Ravne**
- Komisija za invalide, tov. **Mlinarič Božidar, Železarna Jesenice**
- Komisija za odlikovanja in priznanja, tov. **Hozjan Jože, Veriga Lesce**
- Komisija za kadrovska vprašanja, tov. **Pfajfer Jože, Veriga Lesce**
- Komisija za družbeni standard, tov. **Pančur Božo, Železarna Jesenice**
- Komisija za družbeno ek. odnose, tov. **Štampar Ludvik, Žel. Ravne**
- Komisija za požarno varnost, tov. **Rems Vitomir, Veriga Lesce**
- Predsednik nadzornega odbora, tov. **Motoh Anton iz Železarne Štore.**

T. A.

Naš delegat na X. kongresu Zveze sindikatov Slovenije

Leskovšek Zlatko zaposlen v TOZD Mehanska obdelava nas bo zastopal na X. kongresu Zveze sindikatov Slovenije, ki bo potekal od 11. do 13. 10. 1982. Tov. Leskovšek je aktiven pri družbeno-političnem delu in je trenutno član Izvršnega odbora sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin obč. Celje. Prav tako pa je tudi član republiškega odbora sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin. V Železarni Štore opravlja trenutno funkcijo predsednika akcijske konference ZK. Aktiven je tudi na nivoju TOZD kot tudi v Krajevni skupnosti.

V osnovnih organizacijah sindikata prav sedaj teče predkongresna aktivnost v kateri je ena glavnih nalog, da se oceni delo sindikalne organizacije med obema kongresoma. Tov. Leskovška smo vprašali kako on ocenjuje delo sindikalne organizacije v naši delovni organizaciji.

LESKOVŠEK: Delavci smo se med obema kongresoma v glavnem držali sklepov prejšnjega sindikalnega kongresa, vendar je ostalo veliko odprtih vprašanj in nedorečenih sklepov, ki se tičejo razvoja samoupravnih odnosov vpliva delavcev na delovni dohodek, pri nagrajevanju delavcev – nagrajevanje po delu in pri vlogi sindikata na področju družbenega standarda in inovacij. To so tudi glavna področja na katerih nismo dosegli ciljev, postavljenih na prejšnjem kongresu.

ZELEZAR: Zakaj nismo dosegli ciljev, ki jih je pred nas postavil prejšnji kongres Zveze sindikatov?

LESKOVŠEK: Vzrok je seveda v nas samih, še vedno se opaža premajhen vpliv sindikata pa tudi članov ZK, na kreiranje politike v delovni organizaci-

ji, kar je predvsem posledica lastnih slabosti. Še vedno je v osnovnih organih organ. sindikata opaziti premajhno demokratičnost dela oz. stališča celotnega članstva se premalo upoštevajo in še vedno je prisotno forumsko odločanje v ožjih sredinah.

Potrebno je, da se razširi krog aktivnih članov v akcijah sindikatov. Slabo je, da delo sindikata počiva na nekaj aktivnostih ob tem, da imamo o sindikatu opraviti z množico neaktivnih članov. V tem je vzrok, da imamo še celo vrsto nerealiziranih sklepov, kar vpliva na članstvo zelo negativno, saj so potem neaktivni, ker ne vidijo pravega haska od prizadevanj, ki jih vložijo ob posameznih akcijah sindikata. Lahko rečemo, da se v osnovnih organizacijah sindikata premalo vztraja na tem, da se sklepi reorganizirajo in da se ne zahteva odgovornost poslovnih delavcev, strokovnih služb, članov ZK in članov Zveze sindikatov za realizacijo sklepov. Praksa je, da se sprejemajo vedno novi in novi sklepi, ki so v bistvu že sprejeti ne gleda pa se na to ali so realizirani.

ZELEZAR: Kongres poteka v zelo težki gospodarski situaciji. Delavci veliko pričakujemo od njega kaj mislite, da bo kongres še posebno poudaril ob tej situaciji.

LESKOVŠEK: Težka gospodarska situacija zahteva od vseh nivojev sindikata še večjo angažiranost in konkretne akcije. Predvsem to bo moralo biti poudarjeno v sklepih kongresa. Smeri reševanja problemov bodo morale biti nakazane po samoupravnih poti. S tem, da se krepijo samoupravni odnosi. Strmeti bo potrebno za krepitev medsebojnih odnosov, ker le enotni bomo sposobni rešiti probleme v proizvodnji in izven nje. Sindikat mora vztrajati na tem, da so delavci temeljito seznanjeni z vsemi problemi, ki so prisotni in pretijo, da se bodo razrasli; ne samo z evidentiranjem teh problemov ampak tudi z angažiranjem delavcev doseči, da se rešujejo.

ZELEZAR: V procesu stabilizacije so tudi v naši organizaciji določeni problemi, ali bi lahko na kratko prikazali to problematiko.

LESKOVŠEK: Ker delam v proizvodnem TOZD vem, da delavci zavzeto so-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Poslovanje slovenskih železarn v I. polletju leta 1982

Da bomo lažje presojali svoje poslovanje, bomo tudi to pot najprej navedli nekaj ocen o splošnih gospodarskih gibanjih. Ta se, kot vemo, že precej časa zaostčujejo.

Najbolj prihaja težavnost gospodarskih razmer do izraza v zunanjetrgovinski izmenjavi oziroma pri razreševanju devizne likvidnosti države. Zaradi velikih obveznosti na račun zadolžitve iz preteklih let ter razmeroma skromnega izvoza ostaja letos v Jugoslaviji na razpolago zelo malo deviz za uvoz. Oskrbljenost domače industrije s surovinami, se je zato močno poslabšala, začele so se trgati notranje reprodukcijske povezave in vse to vpliva na obseg industrijske proizvodnje. V Sloveniji so v tem trenutku razmere morda še nekoliko boljše kot v državi v povprečju in tako je bila v naši republikli industrijska proizvodnja v I. polletju še za 2 % večja kot lani v enakem času, medtem ko v ostalih republikah ne ugotavljajo praktično več nobene rasti. Seveda pa se tudi v Sloveniji razmere slabšajo, kar na primer kaže podatek, da je bila junijska proizvodnja že nižja kot lani v enakem času.

Poseben problem predstavljajo cene. Za letošnje leto se je načrtovalo, da bodo cene v celem letu porasle v povprečju le za 15 %. Tolikšen porast pa je bil dosežen že v I. polletju. Tako so bili na primer življenjski stroški junija v Sloveniji za 17,4 % višji kot decembra lani. Cene na drobno so po statističnih podatkih v tem času porasle za 15,5 %, cene industrijskih izdelkov pa nekoliko manj (za 10,2 %). Če primerjamo junijske cene letošnjega leta z istim mesecem lani pa vidimo, da so v tem času porasle za blizu 30 %.

Pojavlja pa se še vrsta drugih gospodarskih problemov. Precej se na primer zaostrejo splošna gospodarska likvidnost, vendar zopet v Sloveniji manj kot v drugih republikah. V drugih republikah imajo tudi vedno resnejše probleme z nezaposlenostjo, medtem ko v Sloveniji tovrstnih težav še ni občutiti. Dalje se pojavljajo problemi zaradi zmanjševanja dohodkovne uspešnosti gospodarstva in neustreznih tendenc v strukturi delitve narodnega dohodka. Ob relativno skromnejšem dohodku gospodarstva se namreč povečujejo njegove obveznosti, medtem ko mu za akumulacijo ostaja na razpolago vedno manj sredstev.

Žal pa za enkrat ni nobenih znakov, ki bi dajali upanje, da se bodo neugodne tendence v splošnih gospodarskih gibanjih kmalu začele popravljati. Nasprotno, obstojajo namreč resna opozorila, da bo v naslednjih mesecih prišlo do še večjih zaostritev.

1. Proizvodnja in prodaja

Že nekaj let ugotavljamo v Slovenskih železarnah, da v proizvodnji ne uresničujemo vidnejšega napredka. Ker nas pestijo izjemne težave pri deviznem financiranju uvoza, ne bi pomenilo posebnega presenečenja, če bi bili naši proizvodni dosežki letos še posebno skromni. V resnici pa lahko z zadovoljstvom ugotavljamo, da smo v proizvodnji dosegli, vsaj kar zadeva količine, v primerjavi z lanskim letom, upoštevanja vreden napredek. Ta ocena sicer ne velja za proizvodnjo surovega železa, ki je precej manjša kot lani v enakem času, čeprav za linearnim letnim načrtom le malenkost zaostaja. Zelo lepi rezultati pa so bili nasprotno doseženi v količinski proizvodnji surovega jekla. V I. polletju smo ga pridelali nekaj več kot 400.000 ton, kar je 6 % več kot lani v enakem času. V tem pogledu sta bili uspešni Železarna Jesenice in Štore, manj pa Železarna Ravne.

Blagovna proizvodnja je v I. polletju za 3 % višja kot lani, linearni načrt pa je presežen za 1 %. Tudi v tem primeru je opaziti med železarnami napredek predvsem v Štorah in Jesenicah, zaostanek pa na Ravnah. Relativno zaostajanje Železarn Ravne pa ne pomeni presenečenja, saj prihaja do njega tudi zaradi motenj, ki jih povzročajo investicijska aktivnost.

prizadevati, da odgovornost ne bo samo fraza ampak bo postala ime in priimek saj bomo le na ta način dosegli boljše rezultate dela vseh delavcev.

ŽELEZAR: Kaj pričakuješ od X. kongresa Zveze sindikatov Slovenije

LESKOVŠEK: Kongres bo moral biti do gospodarske in družbene situacije predvsem konkretniji. Razprave bodo morale nazorno prikazati slabosti in krivice za takšno stanje. Konkretno morajo biti postavljene tudi smeri reševanja problematike in tudi odgovorni za njihovo izvršitev, aktivnost se ne sme končati z zaključki kongresa. V vseh osnovnih organizacijah se bomo morali prizadevati za konkretiziranje sklepov kongresa in zelo narobe bi bilo, če bi ti sklepi ostali na papirju, ker sama situacija ne dopušča, da se neodgovorno obnašamo do samoupravnega sistema in družbenih sredstev.

Razgovor smo s tem zaključili in želimo tov. Leskovšku, da bi na čimbolj aktiven način sodeloval na kongresu in nam to kar bo tam izvedel posredoval.

Oto

Pri predelovalcih so spremembe v količinski proizvodnji glede na lansko leto tudi dokaj različne. Veriga in Plamen sta proizvedla več, Tovil nekaj manj kot lani, Žična pa kar četrtno manj kot lani v enakem času. Pri ocenjevanju obsega proizvodnje predelovalcev pa je treba še posebej upoštevati, da ima pri njih kvaliteta oziroma struktura proizvodnje še večji vpliv kot pri železarnah; zato samo na osnovi skupnih količin ne gre delati prehitrih zaključkov o proizvodnih uspehih oziroma neuspehih predelovalcev.

Večjih problemov, ki bi resneje motili uresničevanje proizvodnih načrtov, v I. polletju niti ni bilo. Se predvsem velja omeniti, da je bila naša oskrbljenost s surovinami iz uvoza razmeroma dobra oziroma celo boljša kot bi smeli pričakovati spričo velikih deviznih težav, s katerimi se srečujemo. Zato si lahko le želimo, da se nam v naslednjih mesecih v tem pogledu stvari ne bi zasukale bistveno na slabše.

Pri prodaji doma težav ni bilo, saj se predvsem pri jeklu na domačem trgu srečujemo z velikim povpraševanjem. Nekoliko težje gre pri izvozu, pa vendar smo tudi na tem področju, vsaj v povprečju, napravili v primerjavi z lanskim letom velik napredek.

S prodajo doma in v tujini smo v I. polletju letos iztržili 14.492.000.– dinarjev, to je približno za 25 % več kot lani v enakem času. Del tega porasta gre na račun večjih količin (okoli 3 %), pretežni del pa na račun višjih prodajnih cen. Po podatkih Zavoda za statistiko so namreč imeli proizvođači črne metalurgije v I. polletju letošnjega leta v povprečju za 24,9 % višje cene kot lani v enakem času. Tudi naši podatki o gibanju cen so podobni. Če upoštevamo vse prodane količine, pa so naše povprečne prodajne cene vendarle porasle nekoliko počasneje, in sicer predvsem na račun bistveno večjega izvoza.

2. Zunanjetrgovinska menjava in devizno financiranje

Zunanjetrgovinska menjava oziroma devizno financiranje je vedno bolj ključnega pomena pri uresničevanju naših temeljnih gospodarskih ciljev.

Menimo, da bi glede zunanjetrgovinske menjave oziroma deviznega financiranja v SZ v letošnjem letu, smeli reči predvsem naslednje:

– V primerjavi z lanskim letom smo bistveno povečali izvoz, tako konvertibilni kot klirinški. Naši tovrstni rezultati so ugodnejši kot se jih ugotavlja v gospodarstvu v povprečju. Seveda pa tudi to pot ocena o napredku ne velja v enaki meri za vse delovne organizacije. Daleč najboljše rezultate je namreč dosegla Železarna Jesenice, ki se je po obsegu konvertibilnega izvoza povzpela na prvo mesto. Tudi z izvoznimi rezultati ostalih dveh železarn smo lahko zadovoljni. Žal pa to ne moremo reči za predelovalce, še predvsem ko gre za konvertibilni izvoz, kjer nobeden ni dosegel lanske višine;

– Tudi uvoz smo v primerjavi z lanskim letom povečali vendarle veliko manj kot izvoz. Največji konvertibilni uvoz je imela Železarna Ravne, nekoliko manjšega Železarna Jesenice in njej sledi Železarna Štore. Med predelovalci je v uvozu na prvem mestu Veriga Lesce, ki je v I. polletju celo precej več uvozila kot izvozila. V povprečju smo v Slovenskih železarnah, če upoštevamo celotno zunanjo trgovino, z lastnim izvozom pokrili 88 % uvoza. Na konvertibilnem področju je to kritje nekoliko slabše (76 %). Če upoštevamo samo konvertibilni uvoz surovin (torej brez opreme), pa vidimo, da smo z lastnim izvozom pokrili 90 % uvoza. To za črno metalurgijo ni slab uspeh;

Sodelavec pri pripravi jeklene palice za obdelavo v jeklovleku

– Kljub močnemu povečanju izvoza in skromnemu porastu uvoza pa se v SZ vendarle srečujemo z vedno večjimi težavami pri deviznem financiranju. Vzroki za to so predvsem v velikih deviznih odlivih, do katerih prihaja zaradi pokrivanja deviznih obveznosti mimo uvoza. Tako so naši skupni devizni odlivi v I. polletju letošnjega leta znašali 68,7 milijona dolarjev, od tega pa je le 60 % odpadlo na plačilo uvoza, ostalih 40 % pa predvsem na poravnavo obveznosti iz naslova združevanja (21 %), ter na obveznosti iz naslova deviznih dolgov (17 %). Žal se bodo predvsem odlivi na račun združevanja v II. polletju letošnjega leta še povečali, po drugi strani pa se bodo zmanjšali naši devizni prilivi iz združevanja deviz;

– V I. polletju je bil zaradi presežka deviznih odlivov nad prilivi ustvarjen primanjkljaj v višini 13,3 milijona dolarjev, ki ga v pretežni meri pokrivalo v obliki kratkoročnih dolgov do inozemskih dobaviteljev. Pokrivanje teh dolgov bo v naslednjih mesecih ena najtežjih nalog v Slovenskih železarnah;

– Na sploh lahko rečemo, da se pri razreševanju devizne problematike ne obnašamo vedno tako, kot zahtevajo sedanje razmere. Verjetno je v tem pogledu še najbolj učinkovita Železarna Jesenice. Ta je namreč vložila največje napore v povečanje izvoza, poleg tega pa se je tudi najbolj uspešno lotila aktivnosti

(Nadaljevanje s 3. strani)

delujejo v borbi za dohodek in za stabilizacijo. Problemi se pojavljajo v tem, ker spremljajoče dejavnosti ne zagotavljajo nemotenega delovnega procesa. Res je, da so pri tem objektivni vzroki, vendar pa se pojavljajo tudi subjektivni vzroki, ki zavirajo prizadevanje za večji dohodek in stabilizacijo. Vzroki za takšno situacijo so predvsem v neizgrajeni odgovornosti vsakega delavca do svojega dela. Vsak delavec bi se moral prizadevati, da v 8 urah naredi čimveč. V neposredni proizvodnji imamo izgrajen sistem nagrajevanja po količini in kvaliteti dela. Čimbolj se od proizvodnje odklikamo manj je odgovornost povezana z nagrajevanjem. Odgovornost za slabo delo nima sankcij niti po finančni niti po disciplinski plati. Prav tako pa se ne išče politične odgovornosti zaradi tega se tudi ugotavlja, da neproizvodne dejavnosti ne dajejo tistega kar bi morale.

Družbenopolitične organizacije se morajo prav na področju odgovornosti

Z LASTNIM ZNANJEM IN PRIZADEVANJEM DO USPEHA

Večletne težave pri valjanju ploščatih profilov so nam narekivale razmišljanja, kako odpraviti valovitost, krive sprednje konce valjancev in sicer neusklajenost hitrosti valjanja med el. pog. motorjem 2500 kW in el. pogonom krčilnega ogrodja.

Po daljšem razmišljanju in dogovorih, smo se odločili zgraditi ločen pogon 05 ogr. in sicer z lastnim znanjem, z delom delavcev Železarne Store in s pomočjo firme Rade Končar Zagreb ter Litostrojem iz Ljubljane. Dne 1. februarja 1980 je bil izdelan idejni načrt, ki smo ga izdelali v TOZD valjarne II. Idejni načrt je uokvirjal potrebe po odpravi šibkih mest, v idejnem načrtu so bila dana tudi vsa izhodišča za delo projektantov tako v smislu prostora, moči ter razpoložljivih sredstev za izvedbo.

O idejnem načrtu so razpravljali tudi organi upravljanja, ki so sprejeli ustrezne sklepe. Za izvedbo omenjenega načrta je bil določen team v sestavi naslednjih sodelavcev: tov. Mravljak Franc in Marolt Boris iz projektivnega oddelka, Ravnikar Ivan in Slapar Bogomir iz TOZD energetike, Čretnik Ivan iz priprave proizvodnje 107. panoge, Klavora Franjo, Žekar Bogdan in Čagalj Silva iz operativne DS za investicije in razvoj, Nosan Franc in Korent Rado iz DS za investicije in razvoj, Stepanič Erih, Godicelj Franc in Kramer Peter iz TOZD vzdrževanja ter iz TOZD valjarne II Gajšek Mirko, Kaučič Franc in Haler Ferdo, s tem, da je bil vodja teama in odgovorna oseba tov. Haler Ferdo.

Pri izvedbi projekta je sodelovalo še več sodelavcev iz temeljnih organizacij

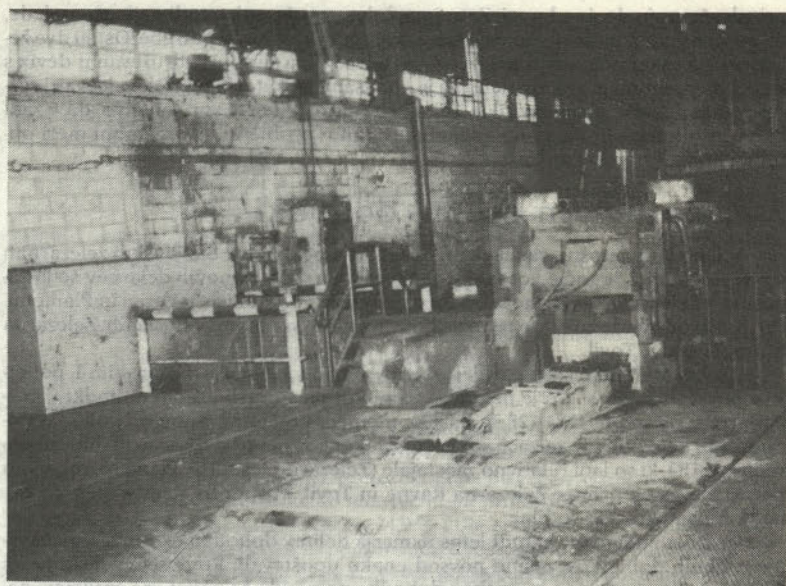
in delovnih skupnosti in sicer kot izvajalci ali pa kot svetovalni delavci.

Team se je redno sestajal in na delovnih sestankih sprejemal odgovorne odločitve, odgovorne osebe za izvedbo posameznih del pa so izvrševale v dogovorjenem roku vse svoje naloge.

Delo je bilo opravljeno v dveh letih od idejnega načrta pa do poizkusnega obratovanja. Ogrodje 05 obratuje s samostojnim pogonom, sinhronizirano z ogr. 05 K že dva meseca. Ugotovljamo, da so rezultati doseženi v okviru pričakovanih, s tem, da imamo nekaj težav z regulacijo oz. z močjo el. pog. motorja.

Oprema za pogon je izključno izdelana v domovini, kljub temu, da gre za zelo zahtevne el. regulacijske naprave. Regulacijski del in napajanje el. motorja je izdelala firma Rade Končar po projektih, ki so bili izdelani ravno tako v tej firmi. Reduktor z grebenjaki je izdelala firma Lito stroj. Gradbeno dela pa je izvedlo gradbeno podjetje Ingrad Celje. Montažo in spuščanje v pogon pa je izvršil TOZD vzdrževanja Železarne Store ob sodelovanju sodelavcev TOZD valjarne II. Nadzor nad el. opremo ter poizkusno obratovanje je vršila firma Rade Končar pod vodstvom ing. Jokiča.

El. pog. motor je uporabljen iz obstoječega pogona na progi Ø 250 mm in bo poganjal 05 ogr. tako dolgo, dokler se ne bodo pokazale potrebe po valjanju dimenzije Ø 8 mm na progi Ø 250 mm. V primeru potrebe po prestavitvi tega el. pog. motorja, bo potrebno za pogon 05 ogr. kupiti nov el. pog. motor istosmerne napetosti.

Pogled na valjarsko ogrodje 05

Ponovno se lahko prepričamo, da imamo v Železarni Store in s tem tudi lahko trdimo v celem našem gospodarstvu, dovolj sposobnih strokovnjakov tudi za najbolj zahtevna dela tako projektantska kot izvedbena, da pa nam velikokrat manjka le moči in sposobnosti, da bi to znanje in izkušnje spravili na skupni imenovalec, to je točno postavljen cilj, jasno opredeljen smoter, ter možnosti materialne in časovne izvedbe.

V imenu delavcev TOZD valjarne II se zahvaljujemo vsem sodelujočim za

prizadevanje, ki je bilo ob tej priliki prisotno. S tem delom – s to inovacijo – se je ne le povečal ekonomski učinek preko izplena in zmanjšanja stroškov, ampak se je tudi izboljšalo stanje za delo, odprle pa so se tudi neizkoriščene nekatere tehnološke možnosti. Ob tem pa ne moremo zanemariti okrepljeno strokovno zavest, saj je bilo delo, ki smo ga opravili dovolj odgovorno in zahtevno, da se je marsikdo lahko potrdil v svoji sposobnosti in hotenju.

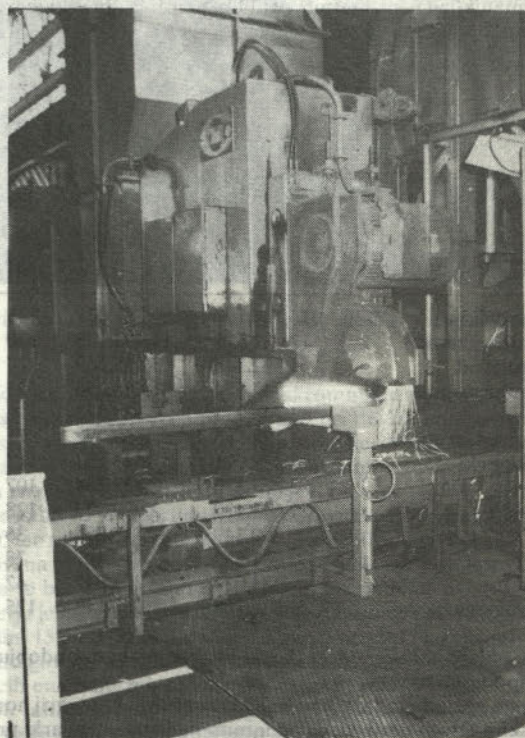
Ferdo ing. HALER

Končno tudi čez prag

Že več let nazaj, morda bi bilo preveč dela, da bi točno ugotovili datum, ko je delavski svet TOZD valjarne II oz. še delavski svet takratne temeljne organizacije jeklarne in valjarni sklenil na osnovi objektivnih potreb, nabavo polavtomatskega brusilnega stroja Centro-Maskin. Če je katera naprava oz. stroj, potem je sigurno nabava četrtega brusilnega stroja korakala po poti neskončnosti. Že dvakrat smo imeli ustrez-

na dovoljenja za uvoz, nekajkrat smo imeli celo tudi že zagotovljena sredstva, bila je tudi že podpisana pogodba, na srečo s klavzulo o veljavnosti pogodbe, vendar vselej se je ustavilo pred pragom in stroj tako več let ni bil naročen oz. dobavljen. Končno nam je to uspelo že v dokaj težki devizni in s tem tudi uvozni situaciji v letošnjem prvem pol-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Brusilni stroj Centro-Maskin

(Nadaljevanje s 5. strani)

– V strukturi delitve dohodka oziroma družbenega proizvoda prihaja letos do sprememb, za katere smemo reči, da so vse prej kot ugodne. Kljub bistveno povečani amortizaciji se je namreč zmanjšal delež družbenega proizvoda, ki nam ostaja za reprodukcijo, in sicer predvsem na račun povečanih obveznosti iz dohodka;

– Dohodkovna uspešnost SZ se je na sploh močno poslabšala in je v letošnjem letu znatno izpod ravni, ki jo lahko štejemo za normalno. Odras tega je tudi pojav večjih poslovnih izgub, saj znašajo le-te v I. polletju kar 237 milijonov dinarjev, kar je skoraj desetkrat toliko kot lani v enakem času. Največja DO v Slovenskih železarnah, to je Železarna Jesenice, je I. polletje na sploh zaključila z rdečimi številkami;

– Razlika v uspešnosti poslovanja med posameznimi delovnimi organizacijami so se letos zopet povečale. Najprej lahko ugotovimo, da poslujejo železarne v povprečju manj uspešno kot predelovalci, med samimi železarnami pa so relativno bolj uspešne tiste, ki imajo več predelave. Od vseh DO je dohodkovno gledano letos najbolj uspešna Žična, relativno najbolj pa je v tem pogledu nazadoval Tovil, ki je sicer dolga leta v okviru SZ v uspešnosti vodil;

– Močno poslabšanje dohodkovne uspešnosti je posledica delovanja večih dejavnikov. Enega izrazitih predstavljajo spremembe cen, nabavnih in prodajnih. Te nam v letošnjem letu niso v prid, kar velja še posebno za železarne. Naslednji dejavnik dohodkovne uspešnosti je gibanje naše produktivnosti. V tem pogledu veliko prepočasi napredujemo in stagnacija v produktivnosti pomeni v današnjih razmerah že resno ekonomsko nazadovanje. K slabšim poslovnim rezultatom so v precejšnji meri prispevale tudi nekatere težave pri oskrbi s surovinami, v nekaterih primerih pa tudi povečani izvoz, saj vemo, da se v povprečju pri prodaji na tuje doseže precej nižje cene kot doma. Povečani izvoz je dohodkovno še posebno prizadel Železarno Jesenice.

6. Zaključek

V Slovenskih železarnah smo v letošnjem letu v proizvodnji dosegli rezultate, ki so celo nekoliko boljši kot bi jih smeli pričakovati spričo težav, ki jih imamo pri financiranju uvoza surovin in reprodukcijskega materiala. Finančnoekonomski dosežki pa kažejo nasprotno opazne spremembe na slabše. Med drugim je to tudi posledica splošne zaostrenosti gospodarskih razmer. Na sploh moramo računati s tem, da bo treba v prihodnje v povprečju precej več delati in bolj smotrno gospodariti, da si bomo lahko zagotovili relativno tak dohodek oziroma osebne dohodke kot v preteklosti.

(Iz gradiva za del. svet SOZD)

NA SEJMU V CELOVCU

Na pobudo Gospodarske zbornice Slovenije se je Železarna Štore odločila za sodelovanje na mednarodnem sejmu v Celovcu. Večji del stroškov za razstavni prostor je prevzela Gospodarska zbornica.

Železarna Štore je razstavljala dva traktorja (402 in 404), na enem izmed traktorjev pa je bilo montirano gozdarsko vitlo firme Tajfun.

Sejem je bil izredno obiskan, zaradi obsežne predstavitve kmetijske in gozdarske mehanizacije. Za naš traktor so bili pokazani zelo veliki interesi in je cela vrsta potencialnih kupcev zahtevala in dobila podrobne podatke o možnostih nakupa traktorja Štore.

Predvsem so bili zainteresirani za naš traktor koroški Slovenci, kot tudi Avstrijci. Z nekaterimi je bilo dogovorjeno, da se bodo v kratkem oglasili pri nas z namenom dokončnega naročila. Hkrati so nas na sejmu obiskali tudi naši zdomci, katerim smo dajali izčrpne informacije, kako lahko v Jugoslaviji nabavijo naš traktor za devize.

Popravek

V 14.–15. številki Železarja je bila v članku »Gospodarjenje v prvem polletju 1982« pomotoma navedena številka realiziranega izvoza traktorjev za mesec junij z navedbo, da je to realiziran izvoz števila traktorjev v prvem polletju. V 6. mesecih je bilo izvoženih 485 kom. traktorjev, in ne 162!

Prav tako se je oglasilo dosti jugoslovanskih obiskovalcev sejma, katerim smo pojasnjevali kakšne so možnosti deviznega nakupa traktorja v Jugoslaviji. Smatramo, da bo do določenih na-

kupov prišlo tudi na osnovi teh informacij.

Dosti potencialnih kupcev pa se je zanimalo za zastopnika in predvsem servisno dejavnost. Že pred tem in med sejmom smo navezali stike z avstrijskim predstavnikom FIAT, firme MAT Import iz Welsa odn. njegovim zastopnikom za Koroško. Na osnovi povzete ocene iz razgovorov na sejmu smatramo, da lahko resneje in v širšem obsegu prodremo na avstrijsko tržišče le preko močnega zastopnika z dobro organizirano prodajno in servisno dejavnostjo.

Smatramo, da je v tem pogledu najprimernejša in dovolj zainteresirana za naš traktor firma MAT Import, ki predstavlja firmo FIAT v Avstriji.

Hkrati je nekaj zanimanja za prevzem našega zastopstva tudi s strani koroških slovencev v okviru kmetijskih združenj.

Dne 18. 8. 82 je bil jugoslovanski dan in je Gospodarska zbornica Slovenije skupaj z jugoslovanskim konzulatom priredila sprejem v prostorih deželne Gospodarske zbornice za Koroško. Na tem sprejemu so bili vidni gospodarski in politični predstavniki avstrijske Koroške in Slovenije. Že ob samem obisku sejma in na sprejemu so bile dane predstavnikom konzulata in zbornice, ter vidnim predstavnikom koroških Slovencev informacije o možnostih prodaje traktorja Štore na avstrijskem tržišču. Lahko smo povzeli, da so se vsi ti predstavniki navduševali in odobraval našo prisotnost in nastop na avstrijskem tržišču.

Iz navedenih podatkov in ocene ob prisotnosti na sejmu je mogoče zaključiti, da imamo realne možnosti za nastop na avstrijskem tržišču. V Avstriji smo se uspeli na tem sejmu dobro predstaviti in odnesti dober vtis, ki nam bo podlaga za prodor na to tržišče.

stroja in naprav. Pri tem pa ne moremo izraziti zadovoljive ocene. Veliko strojev in naprav je, ki zaradi subjektivnih vzrokov ovirajo proizvodnjo oz. povzročajo daljše proizvodne zastoje. V TOZD valjarne II smo že večkrat analizirali vzroke za tako stanje in moram reči, da je analiza teh pokazala, da je krivda za tako stanje tako v TOZD vzdrževanje, v TOZD energetike, pa še v nekaterih drugih temeljnih organizacijah, ki spremljajo proizvodnjo, pa tudi v TOZD, kjer se odvija proizvodnja.

Pravilno posluževanje, mazanje in čiščenje stroja, ki je v glavnem v domeni proizvodnih TOZD, je ena od zelo pomembnih funkcij sigurnega obratovanja. Dovolj rezervnih delov, kakovost preventivnega vzdrževanja ter kakovostno izvedena popravila, pa so seveda tisti element, ki dajejo osnovo, da sploh stroj in naprava lahko obratuje.

Z vse težjim položajem pri gospodarjenju z rezervnimi deli in uvoznimi možnostmi se bomo morali bolj dosledno in večkrat dogovarjati, eden drugega opozarjati, morda tudi učiti, kako podaljšati življenjsko dobo rezervnim in obrabnim delom, kako zmanjšati stroške vzdrževanja in s tem povečati čas obratovanja posameznih strojev.

Delavci v TOZD valjarne II smo zadovoljni, da smo pridobili nove prepotrebne brusilne kapacitete za šiščenje gredic, zato si prizadevamo izpolniti obljubo, da bomo povečali v letošnjem letu planirano količino izvoznega jekla za 2.000 ton.

Ferdo ing. HALER

Med sejmom so nas obiskali odgovorni predstavniki firme MAT, kjer smo se dokončno dogovorili, da bo firma MAT razstavljala naša traktorja na Dunajskem sejmu od 10. do 19. 9. Seve-

da je pa najodločilnejši moment za dober start na avstrijskem tržišču predvsem cena in pa kvaliteta traktorja, kjer firma MAT postavlja določene pogoje. Pišek, Aubrechtova

Zagotavljanje finančne stabilnosti in plačilne sposobnosti v inflacijskih razmerah gospodarjenja

(nadaljevanje in konec)

Možnost pridobivanja kratkoročnih kreditov za izvoz in pripravo izvoza, ki pa so lahko ob konstantnem izvozu smiselno tudi dolgoročni (kvalitetni) vir financiranja, daje OZD – izvoznicom specifično možnost financiranja. Med konkretne ukrepe finančne politike lahko torej uvrstimo tudi prizadevanje za čimvečjo izvozno naravnost OZD.

Med ostalimi ukrepi finančne politike, ki imajo za cilj pridobivanje zunanjih virov, so tudi vsa prizadevanja za pridobitev predvsem kvalitetnejših virov, zlasti na podlagi dohodkovnih povezav z drugimi OZD v obliki sovlaganj.

b) Omejena količina razpoložljivih virov sama po sebi zahteva smotrnost v njihovem razporejanju. Med pomembnimi ukrepi in akcijami konkretne finančne politike posamezne OZD, je nedvomno smotrna politika zalog, še posebej v tistih OZD, kjer le-te predstavljajo pomemben del celotnih naložb. Sedanje neurejene razmere na trgu, ko surovine v večini primerov niso na razpolago v vsakem trenutku na eni strani ter visoka inflacija in s tem upravičenost (smotrnost) v čimvečjem kopičenju surovin na drugi strani, seveda onemogočajo, ali vsaj slabšajo, možnosti za klasičnim racionalnim vodenjem politike zalog. Cilj smotrne finančne politike zalog bo torej zmanjševanje zalog v optimalne okvire povsod tam, kjer takšne koristi presegajo pozitivne učinke inflacije, vendar seveda le do tiste mere, ko je še mogoče zagotavljati normalno tekočo reprodukcijo OZD.

Menične terjatve so nadaljnje področje, ki zlasti še v nekaterih OZD oz. panogah, ki so v posebej neugodnem položaju, predstavljajo pomembne vir vezave razpoložljivih virov. OZD, ki razpolagajo s trajnim presežkom meničnim terjatvam nad obveznostmi, so prisiljene s svojimi razpoložljivimi viri trajno financirati OZD dolžnike. Med ukrepi konkretne politike financiranja bodo torej vsa prizadevanja za zmanjšanje meničnih terjatev, oz. za formiranje takšne komercialne (prodajne) politike, ki bo zagotovila v čimvečji meri prodajo za denar v likvidni obliki.

Med naložbami OZD zavzemajo (posebej v zadnjem času) pomembno mesto dolgoročne finančne naložbe (posojila in skupne naložbe), ki predstavljajo izredno neracionalen odliv lastne akumulacije, še posebej zato, ker njihov znaten delež tvorijo različna obvezna posojila in združevanja, ki se v večini primerov ne revalorizirajo, tako da so njihova vračila tako rekoč le simbolična. Naravnost konkretne finančne politike bo zato takšna, da si bo OZD prizadevala povsod tam, kjer je to mogoče, zagotoviti njihovim čim realnejšo revalorizacijo, istočasno pa bo njen cilj, da se njihov obseg reducira v okviru možnosti posamezne OZD.

V okviru politike financiranja je še posebej poudarjena potreba po smotrnosti v odločanju o investicijah v osnovna sredstva (razvoj OZD). Še posebej zato, ker se je potrebno v okviru omejenih možnosti odločiti o pravilnem odnosu v financiranju tekoče in razširjene reprodukcije. Z ozirom na to, da so takšna vlaganja praviloma sorazmerno velika, možnost kasnejšega preoblikovanja takšnih sredstev (elastičnosti) pa majhna, ima lahko nepravilna odločitev tudi usodne posledice za nadaljnji razvoj in eksistenco OZD.

Prizadevanja konkretne finančne politike bodo šla torej predvsem v smeri čim hitrejše (in s tem cenejše) izvedbe investicij, pri daljši trajajočih investicijah pa v smeri smelejšega planiranja pričakovanih podražitev in njihovo pravočasno vključitev v finančno konstrukcijo investicij.

V zvezi z alternativno med vlaganji in tekočo reprodukcijo, je potrebno omeniti že tradicionalni »mačehovski« odnos do slednje, čeprav le-ta pravzaprav pomeni eksistenco posamezne OZD. Posebej pa je še tak odnos nepravilen prav zaradi mnogokrat podcenjenega inflacijskega razrednotenja angažiranih obratnih sredstev. Posledice nezadostne skrbi za regeneracijo in krepitev virov lastnih obratnih sredstev pa so vse večje potrebe po najemanju zunanjih zadolžitvev. Ob pomanjkanju dolgoročnih pa se OZD zatekajo po sili razmer h kratkoročnim virom, prav to pa predstavlja generator finančne nestabilnosti in istočasnega zmanjševanja dolgoročne plačilne sposobnosti OZD.

V. ZAKLJUČEK

Za dolgoročno zagotavljanje plačilne sposobnosti, kot predpogoja za normalno potekanje procesa reprodukcije, je potrebna vzpostavitev in vzdrževanje kvalitetno ustreznega ravnotežja med naložbami in viri, oz. finančna stabilnost OZD. Le-to bo mogoče zagotoviti (glede na to, da nanjo vplivajo številni, tako notranji, kot tudi zunanji dejavniki), le z oblikovanjem ustrezne – smotrno naravnane politike financiranja OZD.

Ukrepi in akcije konkretne politike financiranja bodo torej usmerjeni, tako v prizadevanja za pridobitev čim večjih dodatnih virov, kot tudi v smotrnost v naložbeni politiki.

(Nadaljevanje na 8. strani)

TISOČ KILOMETROV NA JADRALNIH DESKAH

Vozili smo se v Kompasovem kombiju mimo Zagreba, Slavonskega Broda, Bosanskega Broda, Sarajeva, Mostarja, mimo Dubrovnika, Boke Kotorske, Ulcinja do zadnje točke našega Jadrana – Ade, nudističnega avtokampa ob ustju reke Bojane. Kljub dolgi poti oziroma večurni vožnji nihče ni trdno zaspal in vsi smo komaj čakali, da začnemo. To je bilo vendar plačilo za naš trud, večmesečno prizadevanje. Vsi smo težko čakali, da pridemo do začetne točke in položimo deske v vodo ter začnemo, pa čeprav le nekaj kilometrov za prvi dan.

Res čudovito kot govorijo: dolga ulcinjska plaža, dvanajst kilometrov sam pesek, droben, vročina in odprto morje, kot bi gledal film. Vroče je tako, da se moramo obuti, ne prenesemo vročega peska, voda pa topla. Vsi skačemo v valove in se veselimo lepe plaže, sončnega dne. Vendar to so samo začetni občutki, prvi pogled, moten od divjine, nekritičen, navajen istrskih kamnitih plaž, avtokampov, morja polnega oljnih madežev.

Že po nekaj urah jadranja se začne oko bistriti. Na vsej dolgi plaži, biseru Jadrana, kot ga nekateri imenujejo, ni več kopalcev kot kakšnih sto, ni nobenega lokala, le ob koncu plaže, pri Ulcinju, je avtokamp z zelo slabo turistično postrežbo. Ta dan smo po ogromnih valovih in z malo vetra pristali v Ulcinju. Tu poskušamo z jahanjem na valovih brez jader. Ljudje začudeno sprašujejo, kaj sploh delamo s temi deskami: pove mo za našo akcijo, ne morejo verjeti. Kaj lahko rečem o Ulcinju, zgodovinskem mestu. Ulcinj je edino orientalsko mesto na Jadranu. Naselje so ustanovili že Grki, zamenjali so jih Rimljani. Po enajstem stoletju je prišel Ulcinj v sestavo Zete, nato pod srbske države, Benečane in potem pod Turke. Nekdaj je bilo znano gusarsko mesto, posebno potem, ko so Turki pripeljali iz Maroka okrog 500 gusarjev, ki so postali strah in trepet širnega Jadrana. Od teh časov je še danes v Ulcinju 5 % črnškega prebivalstva.

Če stojiš na deski in gledaš na obalo, oddaljen od nje nekaj kilometrov,

sploh ne moreš prepoznati krajev, vsi se ti zdijo enaki. Danes je slika obale čisto drugačna. Gole stene obale kažejo neprijeten, skoraj grozeč obraz. Na morju ne srečaš nobene ladje, barke, sami smo. V daljavi po nekaj urah zagledamo ogromne rezervoarje in po tem ugotovimo, da jadramo mimo naše najmlajše južne luke Bara. Morje je umazano, polno olja, tu in tam vidimo plavati polne škatle cigaret, odvrženih verjetno zaradi strahu pred policijo. Pristanemo v Sutomoru, malem kraju s približno 600 prebivalci, nekaj hoteli in dolgo peščeno plažo.

Sprašujem se, kaj naj zanimivega pišem o teh krajih. Vsi so precej nezanimivi, verjetno ne samo za nas, ampak tudi za ostale goste, kajti tu jih je zelo malo. Ta dan pristanemo v Petrovcu na moru. Tudi tu je dosti hotelov, vendar smo v največjem za večerjo edini gosti. Kot da se je čas ustavil; vidimo kopalce, ki pridejo zelo z godaj na plažo in se tu sončijo ves dolgi dan, nobenega turističnega vrveža, kot smo ga navajeni v severnem Jadranu.

Krenemo na pot pred skupino radovednežev, ki nam mahajo v pozdrav. Veter je ugoden, brzimo proti Sv. Stefanu na dogovorjeno snemanje. Z dobrim vetrom prijadramo pred zaliv Sv. Stefana, malega polotočka, kjer je na strmih skalah stisnjeno mestece – hotel. Kraj za petične tuje turiste – igralnico in še marsičem drugim. Kot prva naselbina je Sv. Stefan nastal v 15. stoletju. Na tem polotočku je utrdba, iz katere so se hrabri primorci borili pred turškimi napadi.

Sedaj je tu najdražji in najrazkošnejši hotel v tem delu Jadrana, z dvema slikovitima plažama na levi in desni strani nasipa in z lepim ozadjem, polnim gosto strnjjenih oljčnih nasadov. Tudi cene so neprimerno večje kot nižje ob Jadranu. Pijemo dobro, po nekaterih trdit-

vah celo najboljšo jugoslovansko nikšičko pivo in moram priznati, da nam po naporni vožnji in hudi vročini kar prija. Po obveznem slikanju, ki smo ga kmalu siti, saj se nam veter obrača, ne pridemo več daleč, ampak samo do avtokampa Jaz ob Budvi; po slovensko Jez, kajti morje je segalo zelo globoko v celino in da bi rešili nekaj primerne zemlje za obdelovanje, so zgradili jez, na njem pa uredili lep avtokamp za turiste. Prvič po dolgem času se lahko umijemo, stuširamo s sladko vodo in mirno zaspiamo. Vendar imamo že teža-ve. Nekateri tare vročica, drugim je slabo in s takimi težavami prebijemo noč.

Zgodaj zjutraj, ob četrti uri, nas prebudi vodja poti Rudi in vsi medlih oči stopimo na naša plovila. Zebe nas, oblečeni smo v debele neoprenske obleke, veter piha zmerno. Pogovarjamo se in ugibamo, ali je burin ali maestral ali kateri od drugih vetrov. Vozimo predvsem v krmo ali drugače povedano, veter imamo v hrbet. Cilj nam je Molonat, kraj pred zanimivimi dubrovniškimi konavelskimi stenami. Da pridemo do Molonata, moramo voziti mimo dveh iz zgodovine znanih zalivov, in sicer zaliva Trašte in Hercegnovi. Vmes je polotok Luštica. Veter je ugoden in vidno se krepi; prigo varjamo si, moramo zdržati. Sekamo oba zaliva, pot nas pelje mimo otoka Mamule do rta Oštro. Od daleč vidimo Hercegnovi, znano letovišče in dolgi zaliv, ki se v podaljšku konča kot zaliv Boke Kotorske, znanim po hrabrih mornarjih in po ljudeh, ki so v tem času organizirali rusko mornarico, saj je, kot smo zvedeli kasneje, v malem kraju Perostu Marko Martinović v letih 1663 do 1716 ustanovil pomorsko šolo za ruske plemeče, kjer so se učili pomorskih veščin. V letih 1852 do 1859 pa je iz tega zaliva kapetan Visina odplul v svet in ga objadral.

(se nadaljuje)

Pred Sv. Stefanom, svetovno znanim letoviščem

(Nadaljevanje s 7. strani)

V okviru prvih bodo posebej pomembna prizadevanja za izboljšanje akumulativnosti, vendar nikakor ne na račun inflacijskega dohodka, saj je dolgoročno škoda za OZD, povzročena na tak način, mnogo večja od prednosti kratkoročno ugodnih finančnih izidov. V tem smislu si je potrebno prizadevati predvsem za realno vrednotenje zalog in preprečevanje prelivanja že ustvarjene akumulacije (substance) v končno potrošnjo.

Med ukrepi v zvezi z razporejanjem omejenih razpoložljivih finančnih virov je nedvomno potrebna racionalizacija in omejevanje vseh vrst naložb. Še posebej pomembno pa je zagotoviti takšno usmeritev v konkretni finančni politiki, da bo OZD permanentno (promptno) kompenzirala negativne učinke inflacijskega razvrednotenja angažiranih obratnih sredstev, z ustreznim usmerjanjem razpoložljivih ustanovljenih (oz. zunaj pridobljenih) virov, tako za potrebe enostavne reprodukcije (za obratne namene), kot tudi za razširjeno reprodukcijo – razvoj OZD.

JEVŠENAK ANDREJ

STORSKI ZELEZAR – Glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA STORE – Izhaja dvakrat mesečno – Uredniški odbor: Gradišnik Frido, Tomažin Anica, Knez Peter, dipl. ing., Kavka Franc, Renčelj Vlado, Kocman Vojko, Zelič Franc, ing. Verbič Stane – od govorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) – Tisk: AERO Celje – TOZD grafika – Rokopisov ne vračamo.

Ob pričetku jesenskega dela nogometnega prvenstva Jugoslavije.

– Šef, takole je Sušič na Mundialu streljal mimo golov.

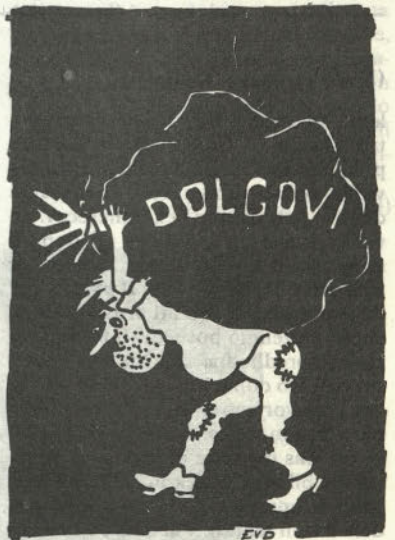
– Kaj pravite, kdo bo jesenski prvak? Dinamo, Hajduk ...?

– Kaj pravim? Nič. Povej mi raje, kaj si danes že naredil.

– Mama, ali veš, da je Melčev stric go-dec?

– Kje pa, saj sploh ne zna igrati na noben instrument.

– Pa je, saj sem ga slišal, ko je rekel sedovemu Boštjanu, da mu bo tako zagodel, da bo vse življenje pomnil.

– Joj, kam bi del?

– Ih, kjer si vzel!

Dopisujte v

Štorski STORE
ŽELEZAR